

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยการบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนบ้านห้วยหินลับ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการดำเนินงาน การบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนบ้านห้วยหินลับ จังหวัดเพชรบูรณ์ และ 2) พัฒนาการบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนบ้านห้วยหินลับ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยอาศัยหลักการการควบคุมภายใน ตามระเบียบคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินว่าด้วย การกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ สภาพแวดล้อมของการควบคุม การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการควบคุม สารสนเทศและการสื่อสาร การติดตามประเมินผล

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis and Mc Taggart. (1988) เป็นกระบวนการดำเนินการวิจัย ซึ่งประกอบไปด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต การสะท้อนผล โดยอาศัยกรอบวัฏจักรการพัฒนาระบบ (The Systems Development Life Cycle : SDLC) ตามแนวคิดของ Stair. (1996) 5 ขั้นตอน ซึ่งประกอบไปด้วย การศึกษาระบบ การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การใช้ระบบ การดูแลรักษาและตรวจสอบระบบ กลยุทธ์ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศภายใน การวิจัยในครั้งนี้จะดำเนินการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบเป็น 2 วงรอบ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการบริหารการควบคุมภายใน

สภาพการดำเนินงานของการบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนบ้านห้วยหินลับ จังหวัดเพชรบูรณ์ ก่อนการได้รับการพัฒนา พบว่า

1.1 สภาพแวดล้อมของการควบคุม

หน่วยงานมีการมอบหมายอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบ ให้กับบุคลากรไม่ชัดเจนและไม่เหมาะสม ทำให้ผู้ปฏิบัติงานไม่เล็งเห็นถึงความสำคัญของระบบการควบคุมภายในที่เกี่ยวข้องกับงานของตน ปัญหาที่พบก็คือ บุคลากรขาดความมั่นใจในการ

ปฏิบัติงาน ไม่สามารถดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ การรายงานแต่ละกิจกรรมไม่ดำเนินอย่างต่อเนื่องและไม่พัฒนา โรงเรียนมีบุคลากร ซึ่งมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในจำนวนไม่เพียงพอ เนื่องจากส่วนมากเป็นครูเพิ่งบรรจุใหม่ จำนวนครูน้อย ภาระงานมาก ผู้บริหารไม่ค่อยให้ความสำคัญในการมุ่งเน้นวัฒนธรรมองค์กรที่ดี

1.2 การประเมินความเสี่ยง

การกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานในระดับกิจกรรมและวัตถุประสงค์ไม่มีการประชุมเผยแพร่และชี้แจงวัตถุประสงค์ ไม่ได้รายงานผลการประเมินกิจกรรมและขาดการติดตามประเมินผลการดำเนินงานความเสี่ยงอย่างต่อเนื่อง ยังขาดกลไกที่เพียงพอในการระบุความเสี่ยง มีการติดตามผลการปฏิบัติตามวิธีการควบคุมที่กำหนดเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงแต่รายงานผลไม่ต่อเนื่อง ผู้รับผิดชอบงาน ขาดการเอาใจใส่ ไม่ให้ความสำคัญ

1.3 กิจกรรมการควบคุม

บุคลากรทุกคนทราบและเข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจกรรมการควบคุมแต่ไม่ได้ปฏิบัติอย่างจริงจัง บางครั้งไม่มีความรับผิดชอบ โดยคิดว่าภาระงานที่ได้มีมาก ฝ่ายบริหารกำหนดกิจกรรมการควบคุมที่จำเป็นเพื่อจัดการกับความเสี่ยงแต่ไม่ติดตามผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โรงเรียนมีมาตรการป้องกันและดูแลรักษาทรัพย์สินยังไม่รัดกุมเท่าที่ควร การดำเนินงานตามนโยบายและระเบียบปฏิบัติที่เหมาะสมยังไม่ชัดเจนเพราะผู้ปฏิบัติขาดความรู้ความเข้าใจ

1.4 สารสนเทศและการสื่อสาร

โรงเรียนมีระบบการติดต่อสื่อสารไม่ทันสมัย ไม่ทันต่อเหตุการณ์ การรายงานความเสียหายการแก้ไขอุปสรรคในระบบสารสนเทศและการสื่อสารล่าช้า เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบภาระงานมาก การดูแลเอาใจใส่ขาดการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ทำให้การดำเนินงานไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ผู้บริหารไม่ติดตามผลการจัดทำข้อมูลสารสนเทศอย่างต่อเนื่อง

1.5 การติดตามประเมินผล

โรงเรียนไม่มี การติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไว้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ขาดความรู้ความเข้าใจให้ความสนใจเฉพาะงาน โรงเรียนมีการมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบ โดยเฉพาะในการจัดทำบัญชีทรัพย์สินและทรัพยากรขององค์กร แต่ข้อมูลไม่เป็นปัจจุบัน มีผู้ตรวจสอบภายใน และผู้ตรวจสอบอื่นมีการให้ข้อเสนอแนะแต่ไม่สม่ำเสมอ ไม่ติดตามอย่างต่อเนื่อง รายงานผลในเรื่องข้อมูลการเงินและการดำเนินงาน ล่าช้าไม่เป็นปัจจุบัน

2. สรุปผลการดำเนินการพัฒนาในรอบที่ 1

การดำเนินการพัฒนาการบริหารการควบคุมภายในของ โรงเรียนบ้านห้วยหินลับ จังหวัดเพชรบูรณ์ หลังจากที่ได้ศึกษาสภาพการดำเนินงาน ปัญหา ของการบริหารการควบคุมภายในแล้ว ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างความรู้ความเข้าใจร่วมกัน เพื่อปรับฐานความรู้ความเข้าใจที่ตรงกันของผู้ร่วมวิจัย ผลของการจัดกิจกรรม พบว่า ก่อนจัดกิจกรรมผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเฉลี่ยอยู่ในระดับ ต่ำ ต้องปรับปรุง และหลังจัดกิจกรรมผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจเฉลี่ยอยู่ในระดับ ดี แสดงให้เห็นว่าผู้ร่วมวิจัยมีความก้าวหน้าและมีการพัฒนามากยิ่งขึ้น เมื่อได้ปรับฐานความรู้ความเข้าใจร่วมกันแล้ว กลุ่มผู้วิจัยก็ได้ดำเนินการพัฒนาโดยใช้วัฏจักรพัฒนาระบบ(System Development Life Cycle : SDLC) ซึ่งมี 5 ขั้นตอน คือ การศึกษาระบบ การวิเคราะห์ระบบ การออกแบบระบบ การใช้ระบบ การดูแลรักษาและการทบทวนระบบ

จากการดำเนินการพัฒนาโดยใช้วัฏจักรพัฒนาระบบ(System Development Life Cycle : SDLC) สรุปผลการพัฒนา ดังนี้

2.1 สภาพแวดล้อมของการควบคุม

มีการมอบหมายอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับบุคคลที่เหมาะสม และเป็นไปอย่างถูกต้อง และมีการแจ้งให้บุคลากรทุกคนทราบ หน่วยงานให้อำนาจการตัดสินใจกับบุคลากรตามความจำเป็นและเหมาะสมกับตำแหน่งหน้าที่ และความรับผิดชอบในการปฏิบัติงานและการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้น มีบุคลากรที่มีประสิทธิภาพในจำนวนเพียงพอมากขึ้นในการปฏิบัติงานให้ได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ฝ่ายบริหารส่งเสริมและสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งเน้นความสำคัญของความซื่อสัตย์และ จริยธรรม โดยสื่อสารทางวาจาใน การประชุม การหารือกับบุคลากรและปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่าง ผู้บริหารมีทัศนคติที่ดีและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการบัญชี ระบบการบริหารสารสนเทศ ทรัพยากรมนุษย์ การติดตามผลและการตรวจสอบและประเมินผลทั้งจากการตรวจสอบภายใน และการตรวจสอบภายนอกกลุ่มผู้ร่วมวิจัยสามารถปฏิบัติงานตามระบบที่ออกแบบใหม่ได้อย่างถูกต้อง

2.2 การประเมินความเสี่ยง

มีการปฏิบัติงานใช้ นโยบายและวิธีปฏิบัติ แผนปฏิบัติงาน แผนงบประมาณ แนวทางการปฏิบัติงาน ทำความเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ต้องรับผิดชอบตามภาระงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างถูกต้องเป็นที่น่าพึงพอใจของผู้ใช้ มีการชี้แจงในที่ประชุม

รับทราบข้อปฏิบัติร่วมกันและจัดทำคู่มือครูที่ได้บรรยายภาระงานไว้อย่างชัดเจนถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน มีการประชุมหัวหน้างานเพื่อรับทราบข้อปฏิบัติร่วมกันตัดสินใจร่วมกัน ทุกครั้ง และมีส่วนร่วมในการระบุและประเมินความเสี่ยง นำแผนปฏิบัติการ ซึ่งมีรายละเอียด เช่น พันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ สภาพแวดล้อม ขนาดและลักษณะการดำเนินงานเพื่อใช้ในการระบุความเสี่ยง มีการรายงานผลงานในการปฏิบัติงานหรือกิจกรรมทุกครั้ง แต่พบ ปัญหาที่เกิดขึ้น ในองค์ประกอบนี้คือ การกำหนดวัตถุประสงค์ในระดับกิจกรรมยังไม่ สอดคล้องสนับสนุนกับวัตถุประสงค์ในระดับองค์กร และปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกใน การจะนำไปใช้ระบุความเสี่ยงยังไม่ครอบคลุมเป็นปัจจุบันเท่าที่ควร

2.3 กิจกรรมการควบคุม

มีการจัดทำกิจกรรมการควบคุม มีการปฏิบัติงานตามนโยบายและแผนงาน ได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน มีคำสั่งในการปฏิบัติงานเป็นลายลักษณ์อักษรชัดเจน และ มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานอย่างถูกต้อง มีการปฏิบัติงานจากนโยบายและวิธีปฏิบัติ แผนปฏิบัติงาน แผนงบประมาณ แนวทางการปฏิบัติงาน ได้อย่างถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน การปฏิบัติงานตามคำสั่งแต่งตั้งมีความชัดเจนและถูกต้อง มีการรายงานผลงานในการ ปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมทุกครั้ง

2.4 สารสนเทศและการสื่อสาร

มีระบบสารสนเทศที่สามารถสนองความต้องการของผู้ใช้ข้อมูลอย่าง เพียงพอ และเหมาะสมทันต่อการปฏิบัติงาน การติดต่อสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ข่าวสารที่ ถูกต้อง เชื่อถือได้ ทันเหตุการณ์ สะดวกในการเข้าถึง และปลอดภัย รวมทั้งมีการจัดลำดับ ความสำคัญถูกต้อง เป็นที่น่าพึงพอใจของผู้ใช้ มีบทบาท อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ ของบุคลากรแต่ละตำแหน่งหน้าที่ มีมาตรฐานผลการปฏิบัติงาน และมีการรายงานผลที่รวดเร็ว ทันใจ มีข้อปฏิบัติงานที่ชัดเจนเกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ทุกคนต้องเข้าใจถึงบทบาทที่เกี่ยวข้องกับงาน ของตนและของผู้อื่น ทันเหตุการณ์ และสะดวกในการเข้าถึง และปลอดภัย รวมทั้งให้ความ ร่วมมือในการปฏิบัติตามระบบการควบคุมที่กำหนดไว้ มีการสร้างความตระหนัก จัดหาบุคคล ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทางวิชาชีพ รวมถึงจัดให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ เทคโนโลยีจัดทำระบบเอกสาร ระบบบัญชี และระบบการประมวลข้อมูลเพื่อการบริหาร ใน การปฏิบัติงานมีความพึงพอใจจากข้อมูลและสารสนเทศ มีการติดตั้งระบบเครือข่าย ไร้สาย ระบบคอมพิวเตอร์ความเร็วสูง งานมีประสิทธิภาพสูง

2.5 การติดตามประเมินผล

มีการรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ มีการสร้างความตระหนักโดยฝ่ายบริหาร จัดให้มีการติดตามประเมินผล เป็นรายครั้งอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความมั่นใจ ถูกต้อง สมบูรณ์ เป็นปัจจุบัน มีการสร้างความตระหนัก จัดหาบุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทางวิชาชีพและการจัดอบรม และมีการติดตามประเมินผลโดยการติดตามผลในระหว่างการปฏิบัติงาน และการประเมินผล เป็นรายครั้งอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โปร่งใสและตรวจสอบได้ มีการปฏิบัติงานตามระเบียบ มีผู้ตรวจสอบภายในมาตรวจทุกปี มีการปฏิบัติงาน โดยได้ใช้โปรแกรมข้อมูลทางการเงินในการปฏิบัติงาน มีการติดตามผล ระหว่างการปฏิบัติงานหรือระหว่างการนำระบบการควบคุมภายในที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ซึ่งรวมถึงกิจกรรมการบริหารงานและควรควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน การเปรียบเทียบการสอบย้อน และกิจกรรมอื่นๆ ซึ่งเป็นการปฏิบัติงานตามหน้าที่ประจำของบุคลากร

จากสรุปผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 การบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนบ้านห้วยหินลับ จังหวัดเพชรบูรณ์ ทั้ง 5 องค์ประกอบของการควบคุมภายใน มีการพัฒนาตามรูปแบบแนวทางที่ได้จัดทำขึ้น มีเพียงองค์ประกอบด้านการประเมินความเสี่ยง ในเรื่องของการกำหนดวัตถุประสงค์ในระดับกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในระดับองค์กร และในเรื่องของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่จะเป็นกลไกในการระบุความเสี่ยงยังไม่ครอบคลุมเป็นปัจจุบันเท่าที่ควร จึงทำให้องค์ประกอบด้านการประเมินความเสี่ยงยังมีปัญหาในการดำเนินงาน ซึ่งได้นำปัญหาที่เกิดขึ้นนี้มาปรับปรุงแก้ไขในวงรอบที่ 2

3. สรุปผลการดำเนินการพัฒนา ในวงรอบที่ 2

กลุ่มผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกใหม่ แล้วนำผลการวิเคราะห์มาปรับปรุงการกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานในระดับกิจกรรม และนำมาปรับปรุงปัจจัยที่ใช้ในการระบุความเสี่ยง ทำให้องค์ประกอบด้านการประเมินความเสี่ยงมีการพัฒนาขึ้น คือ หน่วยงานมีวัตถุประสงค์ในระดับกิจกรรมที่สอดคล้อง สัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในระดับองค์กร มีกลไกที่เพียงพอในการระบุความเสี่ยงจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก เป็นผลให้การดำเนินการพัฒนาการบริหารการควบคุมภายในเป็นไปตามรูปแบบแนวทางที่กลุ่มผู้วิจัยได้ออกแบบไว้ เกิดการพัฒนาครบทั้ง 5 องค์ประกอบของการควบคุมภายใน และเป็นประโยชน์ในการบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนของโรงเรียนบ้านห้วยหินลับ จังหวัดเพชรบูรณ์

จากผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนบ้านห้วยหินลับ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศภายใน การดำเนินการครบ 2 วงรอบ ทำให้การพัฒนาการบริหารการควบคุมภายในเป็นไปตามรูปแบบแนวทางที่กลุ่มผู้วิจัยได้ออกแบบไว้ ผู้บริหาร หัวหน้างาน ผู้ปฏิบัติงานด้านการบริหารการควบคุมภายใน มีความรู้ความเข้าใจ สามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องสมบูรณ์ครบทั้ง 5 องค์ประกอบหลัก ตามระเบียบของคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าด้วย การกำหนดมาตรฐานการควบคุมภายใน พ.ศ. 2544 การดำเนินงานเกิดผลสำเร็จมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ มีการรายงานผลตามกำหนดเวลา มีการควบคุมติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ภายใต้ขั้นตอนของหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ(Action Research) โดยใช้กรอบ วัฏจักรการพัฒนากระบวน (The Systems Development Life Cycle : SDLC)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัย ก่อนการพัฒนาพบว่าสภาพการดำเนินงานในการบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียนบ้านห้วยหินลับ บุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจ ไม่เห็นความสำคัญ ผู้บริหารทุกระดับ ไม่มีการควบคุมกำกับติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ขาดแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจน การดำเนินงานไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ไม่นำวัตถุประสงค์ในระดับต่าง ๆ มาปฏิบัติ การติดตามผล ตรวจสอบ และรายงานผลไม่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้เกิดปัญหาขึ้นทั้ง 5 องค์ประกอบของมาตรฐานการควบคุมภายใน

เมื่อมีการดำเนินการพัฒนาการบริหารการควบคุมภายใน โรงเรียนบ้านห้วยหินลับ ก็เกิดแนวทางในพัฒนาให้การบริหารการควบคุมภายในสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลปรากฏผลดังต่อไปนี้

1. สภาพแวดล้อมของการควบคุม

จากการดำเนินการพัฒนาการบริหารการควบคุมภายใน แนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมการควบคุมที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนา คือ จัดตั้งคณะกรรมการเพื่อควบคุมดูแล กำกับ ติดตามงานต่าง ๆ ให้เป็นปัจจุบัน จัดโครงสร้างการบริหารงานในด้านต่าง ๆ ให้ชัดเจน และประชุมชี้แจงทำความเข้าใจกับบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความเข้าใจตรงกัน กำหนดความรับผิดชอบของบุคลากรภายในสถานศึกษาแต่ละคน และกรอบงานของแต่ละฝ่ายให้ชัดเจน โดยจัดทำเป็นลายลักษณ์อักษร กำหนดระดับของความรู้ความสามารถที่จำเป็น สำหรับการปฏิบัติงานแต่ละประเภท โดยเป็นระดับความรู้ความสามารถทางการศึกษา

หรือประสบการณ์ความชำนาญในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจะต้องใช้การประชาสัมพันธ์ในองค์กรทุกรูปแบบเพื่อให้ผู้ร่วมงานได้รับทราบแนวทางการทำงานของผู้บริหารที่ยึดหลักความซื่อสัตย์สุจริต และมีจริยธรรมในการปฏิบัติงาน สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดี สอดคล้องกับการศึกษาของ โสวรรณี แห่่งหล้า (2553 : 177 – 188) ได้ศึกษาการพัฒนากระบวนการควบคุมภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 3 พบว่า หน่วยงานมีการมอบหมายอำนาจและหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับบุคคลเหมาะสม จัดทำคู่มือครูที่ได้พรรณนางานไว้อย่างชัดเจน มอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษรพรรณนาลักษณะงาน ของบุคลากรทุกระดับไว้อย่างชัดเจน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับอ้างอิงในการปฏิบัติงานเพื่อป้องกันมิให้เกิดความซ้ำซ้อนหรือการละเว้นการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง

2. การประเมินความเสี่ยง

แนวทางในการประเมินความเสี่ยงที่ทำให้เกิดผลสำเร็จในการพัฒนา คือ มีการกำหนดวัตถุประสงค์ร่วมกันและสอดคล้องกันในระดับต่างๆภายในหน่วยงาน มีการประชุมเพื่อกำหนดกระบวนการประเมินความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยงและแนวทางการบริหารความเสี่ยง ประชุมชี้แจงบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อระบุนปัจจัยเสี่ยงและแนะนำวิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยงในกรณีต่าง บริหารและควบคุมความเสี่ยงร่วมกันและเป็นแนวทางเดียวกัน ส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์งานและปัญหา สอดคล้องกับกับการศึกษาของ ณรินทร์ ชำนาญดู (2548 : 104-105) ได้ศึกษาการบริหารการควบคุมภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า การประเมินความเสี่ยง ควรร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายในการดำเนินงาน กำหนดกระบวนการประเมินความเสี่ยง วิเคราะห์ความเสี่ยง และแนวทางการบริหารความเสี่ยง จัดประชุมเพื่อชี้แจงบุคลากรในสถานศึกษา ในการระบุนปัจจัยเสี่ยง และแนะนำวิธีการวิเคราะห์ความเสี่ยงในกรณีต่างๆ จัดให้มีการควบคุมความเสี่ยงร่วมกัน และส่งเสริมให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์งาน ปัญหา เพื่อร่วมกันประเมินความเสี่ยง

3. กิจกรรมการควบคุม

แนวทางในดำเนินการพัฒนาด้านกิจกรรมการควบคุมที่ทำให้เกิดผลสำเร็จ คือ ฝ่ายบริหารกำหนดกิจกรรมการควบคุมเพื่อจัดการกับความเสี่ยงที่ได้มาจากวิเคราะห์ร่วมกัน ผู้บริหารควรจัดให้มีการควบคุมการปฏิบัติงานทุกระดับ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานปกติ จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการควบคุมอย่างต่อเนื่อง และสม่ำเสมอ นำผลการประเมินการจัดกิจกรรมการควบคุมที่ได้มาปรับปรุง พัฒนากิจกรรมการควบคุมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของนฤมล หลักคำ (2554 : 113)

ได้ศึกษา การบริหารการควบคุมภายในด้านงบประมาณของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า แนวทางในการบริหารการควบคุมภายใน ด้านกิจกรรมการควบคุม ควรนำผลการประเมินความเสี่ยงที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อใช้กำหนดกิจกรรมการควบคุมอย่างเหมาะสม ผู้บริหารควรจัดให้มีการควบคุมหน้าที่ทุกระดับ ของการปฏิบัติงานตามความจำเป็นอย่างเหมาะสม จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการควบคุมอย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ

4. สารสนเทศและการสื่อสาร

แนวทางในการพัฒนาสารสนเทศและการสื่อสารที่ทำให้เกิดผลสำเร็จ คือ การจัดระบบสารสนเทศและการสื่อสารที่เพียงพอเหมาะสมเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน จัดลำดับความสำคัญของสารสนเทศและการสื่อสาร ส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำเนินงานในสถานศึกษา จัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริหารงานอยู่เสมอ สอดคล้องกับการศึกษาของ กิตติพงษ์ แสนพงษ์ (2552 : 153) ได้ศึกษา การควบคุมภายในที่ส่งผลต่อการบริหารงบประมาณ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 3 พบว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำเป็นต้องพัฒนาสารสนเทศและการสื่อสารเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา ซึ่งสามารถดำเนินการได้โดยดำเนินการจัดระบบสารสนเทศ และการสื่อสารเกี่ยวกับการควบคุมภายในให้เพียงพอและเหมาะสม และเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย จัดลำดับความสำคัญของระบบสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบสารสนเทศและการสื่อสารและส่งเสริมให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับงบประมาณในการดำเนินงานในสถานศึกษารวมทั้งจัดให้มีการประชุมเพื่อปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการบริหารงบประมาณอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถพัฒนาระบบสารสนเทศและการสื่อสารของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

5. การติดตามประเมินผล

แนวทางในการพัฒนาการติดตามประเมินผลที่ทำให้เกิดผลสำเร็จ คือ มีแต่งตั้งคณะทำงานติดตามประเมินผล กำหนดให้มีการรายงานผลการปฏิบัติงานเป็นประจำทุกเดือน ส่งเสริมให้มีการติดตามประเมินผลอย่างครอบคลุมเป็นระบบ ประเมินผลในระหว่างการปฏิบัติงานและประเมินผลเป็นรายครั้งอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ นำผลการประเมินที่ได้ไป

ปรับปรุง พัฒนา การควบคุมภายในของสถานศึกษา โดยจัดให้มีการระดมสมองเพื่อรับทราบ ปัญหาข้อบกพร่องและแนวทางแก้ไข ปรับปรุง พัฒนา และควรจัดทำรายงานผลการ ประเมินผลต่อสาธารณะเป็นประจำทุกปี สร้างความตระหนัก ให้เกิดความมั่นใจ โดยจัดหา บุคคลที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทางวิชาชีพมาจัดอบรม สอดคล้องกับ การศึกษาของ นฤมล หลักคำ (2554 : 113) ได้ศึกษา การบริหารการควบคุมภายในด้าน งบประมาณของสถานศึกษาขึ้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า แนวทางในการบริหารการควบคุมภายใน ด้านกิจกรรมการควบคุม ควร นำผลการประเมินความเสี่ยงที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อใช้กำหนดกิจกรรมการควบคุมอย่าง เหมาะสม ผู้บริหารควรจัดให้มีการควบคุมหน้าที่ทุกระดับของการปฏิบัติงานตามความจำเป็น อย่างเหมาะสม จัดให้มีการติดตามและประเมินผลการจัดกิจกรรมการควบคุมอย่างเป็นระบบ และสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาการบริหารการควบคุมภายในของโรงเรียน บ้านห้วยหินลับ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยภาพรวมเกิดการพัฒนาและเกิดผลสำเร็จตามแนวทาง และรูปแบบที่กำหนดไว้ทุกองค์ประกอบ แต่ในองค์ประกอบด้านการประเมินความเสี่ยงควร ให้ความสำคัญให้มากขึ้น เพื่อให้การปฏิบัติงานในสถานศึกษาเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล มากที่สุด โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินความเสี่ยงของสถานศึกษา ให้ ความไว้วางใจแก่บุคลากรในการดำเนินการ ตามความถนัดและความเหมาะสม ให้โอกาส บุคลากรในการแสดงความคิดเห็นและการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความ เสี่ยงเพื่อให้เกิดประโยชน์ และประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากการให้ความใส่ใจต่อบุคลากร ในสถานศึกษาในด้านการประเมินความเสี่ยง ผู้บริหารสถานศึกษาต้องให้ความสนใจในปัจจัย ด้านต่างๆที่เกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาตามสถานการณ์ เพื่อจะได้กำหนดปัจจัยที่จะระบุ ความเสี่ยง ได้ถูกต้อง และทันต่อเหตุการณ์ ตัวอย่างเช่น การประเมินความเสี่ยงเพื่อบริหาร จัดการกับการลดจำนวนของเด็กนักเรียนซึ่งเป็นผลมาจาก โครงสร้างประชากรของคนไทยที่มี จำนวนผู้สูงอายุมากกว่าวัยอื่น ๆ ความเสี่ยงที่เกิดจากค่านิยมของครูกับความต้องการทำงานใน โรงเรียนขนาดใหญ่มากกว่าโรงเรียนขนาดเล็ก ความเสี่ยงที่เกิดจากทัศนคติ จรรยาบรรณในการ ทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะของครูที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นต้น

1.2 นำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อเตรียมความพร้อมด้านความรู้ ความเข้าใจร่วมกันของมาตรฐานการควบคุมภายในสถานศึกษาแก่ครูและผู้บริหารใน โรงเรียน ทุกขนาด เพื่อเพิ่มทักษะและความเข้าใจ ซึ่งเมื่อครูและผู้บริหารมีความรู้พื้นฐานที่ดีก็จะส่งผล ต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจสูงสุดของโรงเรียน จึงจำเป็น อย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในมาตรฐานการควบคุมภายในสถานศึกษา ถ้าการวาง ระบบควบคุมภายในมีประสิทธิภาพ จะสะท้อนถึงความสำเร็จในการบริหารจัดการ โรงเรียน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารในระดับต่าง ๆ ควรจัดให้มีการประชุมเพื่อ ปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เกี่ยวกับการดำเนินงานการควบคุมภายในอยู่เสมอ เพื่อให้สามารถรับรู้ปัญหา สภาพการดำเนินงาน แล้วนำมาปรับปรุงพัฒนาการบริหารการ ควบคุมภายในของสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาประสิทธิผลของการดำเนินงานตามมาตรฐานการควบคุม ภายในของสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกัน เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาระบบ ควบคุมภายในของโรงเรียนให้เหมาะสมตามบริบทและสภาพแวดล้อมของแต่ละโรงเรียน

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการบริหารของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการ ควบคุมภายใน ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

2.3 ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานระบบควบคุมภายในสถานศึกษา กับตัวแปรที่เกี่ยวข้อง เช่น แรงจูงใจของครู ภาวะ ผู้นำของผู้บริหาร